

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Megyedévre	45 dinár
Egy óra	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: **Dr. MARA JENŐ**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zapolja) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beckerek, 1922.

LI. évfolyam, 134. szám.

Kedd, június 20.

A községi választások ideje.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, június 18.

Marinkovity Voja belügyminiszter interpellációt nyújtott be a szkupstina elnökségéhez, melyben a kerületi és járási választások határidejét október hónapra javasolja elhalasztani. A községi választások ugyanis az eddigi terv szerint június vége felé vagy július elején történtenek volna.

Ismét lemondott a két muzulmán miniszter.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, június 18.

Vilovity és Omerovity muzulmán miniszterek tegnap táviratilag beadták lemondásukat. A lemondás oka az, hogy a párt és a két miniszter között súlyos nézeteltérések merültek fel, melyeknek egyedüli helyes megoldása a lemondás lenne. A kormány a lemondás elfogadása felett még nem határozott.

Románia ultimátumot küldött Bulgáriának.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, június 18.

Bukarestből jelentik: A bukaresti „Lupta” című napilap szenzációs cikkben megírta, hogy a román kormány ultimátumot intézett Bulgáriához, az utóbbi időben rendszeressé vált dobrudzsai betörések miatt. Az ultimátumban, négy napon belül végrehajtandó erélyes megtorló intézkedéseket követel a bukaresti kormány, melynek elmulasztása esetén a diplomáciai viszonyt megszakítják.

A zagrebi mintavásár megnyitása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, június 18.

Zagreből jelentik: Szombat délután nagy ünnepélyességgel nyitották meg a zagrebi mintavásárt. A kormány megbízásából és képviselőjében Markovity igazságügyminiszter jelent meg a megnyitáson. A délelőtti folyamán még egyre érkeztek az ország minden részéről idesereglett kereskedők, közöttük feltűnően sok vajdasági. A külföldi cégek részéről is nagy érdeklődés mutatkozott, amennyiben a szomszédos államokból csaknem minden nagyobb érdekltség elküldötte képviselőjét.

Az ellenzék a választójogi törvény ellen.

Általánosságban elfogadták a törvényjavaslatot

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jun. 18.

A törvényhozó bizottság szombat délután ülést tartott, melyen a választójogi törvényjavaslatot vitatták meg. A bizottságban teljes egyetértés uralkodott abban az irányban, hogy a három törvény közül, a választói, az amerikai kölcsönről és az ez évi budgéről szóló törvény közül, a választójogi törvény a legfontosabb s így azt kell legelőbb meghozni. A vita során bebizonyosodott, hogy az ellenzék a kérdésben teljesen külön álló véleményen van és mivel oly éles ellentétek merültek fel a kormánypárti és kormányt támogatókkal szemben, melyeket semmiképpen sem lehet elsimitani, már a tárgyalások kezdetén előrelátható volt, hogy az ellenzék a javaslatához nem fog hozzájárulni.

Péric előadó részletesen ismertette a választójogi törvényt, majd a felszólalóknak adja át a szót. Elsőnek Honjee (klerikális) beszél, támadja a javaslatot, mert szerinte benne nem jutott méltó elismerésre a népjoga. Honjee beszéde végén kiterjed a nők választójogára és ebből a szempontból is élesen kritizálja a törvényjavaslatot. Utána Lázity (földműves-párti) a földműves-párt nevében proporeionális választást javasol és határozott állást foglal a javaslat jelenlegi formája ellen. Gyonovity (köztársasági) is rossz-

nak találja a választói törvényt és alapos revíziót követel. A szociáldemokrata-párt nevében Krisztán Edbin szólalt fel, csatlakozva az előtte felszólaló ellenzékiek nézetéhez.

A kormánypártiak közül Jovanovity (radikális) utal a régebbi választójogi törvényre és rámutat arra, hogy mennyire modern és megfelelő a jelenlegi törvény. A politikai pártokat tömörülésre szólítja fel, mert csak így érhető el, hogy a törvényt még a jövő hónapban a parlamentben is elfogadják. Marinkovity belügyminiszter feltétlenül szükségesnek tartja a szervezetséget, összetartást, mert mint a vita alatt tapasztalható volt, a pártok megbízottai közül mindegyik más és más szemmel nézte a várható eredményt.

Trifkovity hozzászólása után, a bizottság elnöke kihirdeti, hogy a törvényjavaslat elvi vitája befejeződött. Szavazás előtt Jovanovity Jovan az összellenzék nevében gyökeres módosításokat követel és kijelentette, hogyha a kormánypártiak javaslatukat nem respektálják, úgy ők levonják a konzekvenciákat.

A kormánypártiak rövid megbeszélés után visszautasították az ellenzékiek követeléseit, mire az ellenzéki képviselők kivonultak a teremből. A törvényhozó bizottság elnöke ezután szavazásra bocsájtotta a törvényjavaslatot, melynek eredményeképpen a bizottság 21 szavazattal 8 ellenében általánosságban elfogadta a választójogi törvényt.

Egyezés a kormány és a vatikán között.

Beckerek és Subotica rektorátust kap.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jun. 18.

A beogradi kormány és a vatikán között napok óta tárgyalások folynak, hogy a pécsi és a temesvári püspökségek alá tartozó katolikus egyházkerületek az SHS állam területén egyházfőket kapjanak. A tárgyalások tegnapra eredményre vezettek, amennyiben létrejött a meg egyezés, mely szerint előbb rektorátust, majd később püspökséget állítanak fel.

Az egyházfők személyére vonatkozólag még nincsen pozitívum, mert a vatikán által ajánlott jelölteket a kormány nem fogadta el, hanem ellenjavaslatban említette meg azt a két főpapot, akit erre a tisztségre kandidál. A rektorátusok közül az egyiket Veliki Beckerek, a másikat Subotica kapja.

Európában 95 millió ember élvezi a jó valuta előnyeit.

Az utódállamok valutája a nemes valutájuk szemüvegén nézve.

A Torontái wieni szerkesztőségétől.

Wien, jun. 18.

A svédek érdekes statisztikát közölnek Európa valutakriziséről. Nyolc csoportra osztják az európai államokat, még pedig az egyes országok pénzürtékének állása szerint. Magyarország a szomorú sorrendben az utolsóelőtti helyet foglalja el, mert a magyar, osztrák és lengyel valutánál már csak Szovjet-országnak pénze ér kevesebbet.

Az első csoportba tartozik a két győző állam: Anglia és Portugália, amely két államnak nemes, illetve magas valutája van. A második csoportba a semleges államok tartoznak és pedig sorrend szerint: Svájc, Svédország, Hollandia, Spanyolország, Dánia és Norvégia. A győző államok közül négynek van mérsékelt rosszul valutája, úgy mint Franciaországnak, Belgiumnak, Olasz- és Görögországnak. Azután következnek a gyenge valutájú államok: Csehország, Finnország és Szerbia. Még rosszabb valutája van Romániának, Bulgáriának és Ujserbiának, nevezetesen leromlott értéke van a német, lett, eszt. litván pénznek. Ezután következnek Magyarország, Lengyelország és Ausztria, végül pedig Oroszország. Európában mindössze 95 millió ember élvezi a nemes valuta előnyeit, a győző nemzetek közül is csak kettő: Anglia és Portugália; míg a semleges államok lakosai kivétel nélkül érzik a pénz teljes értékének előnyeit. Ez a 95 millió ember Európa összlakosságának mindössze 20 százalékát teszi ki. A többi 80 százalékot kitevő 326 millió ember többé-kevésbé rossz valutával küzködik.

Teljesen külön csoportba tartoznak Csehország, Finnország és Szerbia. Csehországnak máris sikerült külföldi kölcsönökkel valutáját stabilizálni. Finnország követni akarta Csehország példáját, jelzálogtörvényei következtében azonban seholy sem tudott kölcsönhöz jutni. A finn valuta helyzete az utóbbi esztendőben ennek dacára megjavult, úgy hogy itt is beszélhetünk az elértéktelenedés megátlásáról. Szerbia is kapott nagyobb külföldi kölcsönöket, amelyeknek jobb valutáját köszönheti.

Ez a három állam, melynek lakossága 25 milliót, vagyis az európai összlakosság 5-5%-át képviseli, szintén remélheti, hogy erősen le-

romlott valutája dacára egykor átérhet majd az aranyvalutára.

Az osztrák dinárvaluta az elviselhető árfolyamok utolsó helyét foglalja el. Az európai lakosság 45 százaléka, vagyis 208 millió ember félig-meddig elviselhető helyzetben van, 250 millió ember azonban teljesen értéktelen pénzzel küzdök, köztük Európa egyik legelső kulturállama, Németország és a világ legnagyobb agrárállama, Oroszország.

A svédek szerint semmi kilátás nincsen, hogy ennek a 250 millió embernek valutája javuljon.

HIREK

Paradoxon.

Az az asszony, akit sokan imádnak — a legkevésbé szent!

Vakmerő éjszakai támadás a Váraljai-utcaiban. Szombatról vásárra hajló éjjel Markovity Rezső, a Beeskereken működő színtársulat egyik tagja egy nagyobb társasággal mulatozott együtt. Reggel felé már a váraljai-utcai vendéglőbe került, ahol valahogy összerakult olyanokkal, akik Markovity borközi állapotában elmondott beszélgetését sértésnek vették. Hajnal tájban Markovity felszedelőzködött és hazafelé tartott. Utközben azonban a Car Dusanova-utcai görögkeleti templom közelében megtámadták és alaposan helybenhagyták. Fejét bevették és bicskával összeszurkálták. Markovity az ütések és a vérvesztés következtében elájult, a támadók pedig kerekelt oldottak. Röviddel ezután akadtak rá Markovityra a járőrök, akik bevitték a görögkeleti templom portájába, ahol rögtön ápolás alá vették.

A szkupstina másodelnöke egyúttal a Spaho-csoport alelnöke. Beogradból jelentik: Kolaznicát, a szkupstina másodelnökét a Spaho-féle autonómisztikus csoport alelnökké választotta meg. Politikai körökben úgy vélik, hogy a két állás összeférhetetlen és Kolaznicának le kell mondania a szkupstinai tisztségéről.

Magyarország jóvátétele. Beogradból jelentik: Magyarország tegnap jóvátétel címén 12 bikát és 288 ökröt szállított az SHS államnak. Az állatokat Beogradban nyilvános árverésen eladták.

A gőzgépezők és fűtők vizsgálója. A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgáló-bizottsága a lokomobil gépezők és fűtők vizsgálatait folyó évi július 1-én tartja meg. A kérvények az „Inspekcija Rada” címére Veliki Beeskerek, intézendők.

Beeskerekiek a zagrebi és a budapesti mintavásáron. A beeskereki kereskedelmi- és iparkamara kimutatása szerint eddig 28-an jelentették be részvételüket a budapesti mintavásáron. Ez a szám persze nem teljes, mert sokan közvetlenül a vásár beogradi megbízottjától kértek és kaptak igazolványt. — A zagrebi mintavásárra eddig mintegy hatvan kereskedő és iparos utazott el.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár.** Veliki Beeskerek. Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Kaosz a forgalmi adó körül.

Folynak a befizetések a városi adóhivatalnál. — Ismét módosítják az adót. — Negyven millió dinárt fizet a Vajdaság.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 18.

A kereskedők sok, meghallgatásra váró sérelme közül a legnagyobb, a forgalmi adóról szóló törvény, mely lehetetlen intézkedéseivel megbénítja az ország kereskedelmi vérkeringését. Ha valami, úgy a mostani forgalmi adó az, mely a legtöbb gondot okozta és okozza még mindig, megspékelve a pénzügyminiszter egy-egy újabb, esetleg egy másik rendeletével ellentmondó intézkedésével, mely az amúgy sem világos törvény keresztülvitele ügyében teljes fejtelenséget, abszurd tájékoztatást teremt, aminek persze egyedül és kizárólag a kereskedők és a többi érdekeltk isszák meg a levét.

A forgalmi adó mostani stádiumában (értse azalatt a módosított rendelkezést) a legsötétebb kaoszképét mutatja, amiből ezerfelé is és voltaképpen sehová nincsen kiút. A város polgármestere szigorúan alkalmazkodik a pénzügyminiszter rendeletéhez és mivel a befizetéseket a városi adóhivatalnál kell eszközölni, a kellő időben hirdetmény útján figyelmeztette az adó alá eső polgárokat, hogy tegyenek eleget ebbeli kötelezettségeiknek. A hirdetmény úgy szól, hogy az 1922. évi első évnegyedre szóló forgalmi adót legkésőbb június 20-ikáig, tehát keddig bezárólag kell megfizetni, még pedig azok, akiknek évi forgalmuk meghaladja a 360.000 dinárt, üzleti könyveik alapján, akiknek pedig ennél kisebb az évi forgalmuk, azok a város által kivetett általános összeget fizetik. A legtöbb kereskedő és iparos már eleget is tett a rendelkezésnek és átadta adóját a városi adópénztárnak. Persze az adókivetésnél is sok sérelem esett — a tisztviselők hibáján kívül — mert hisz a bizottság nem ismeri oly jól az érdekeltk vagyoni viszonyait, teherbíró képességeit és üzleti forgalmát, hogy legalább némiképpen, hozzávetőlegesen eltalálja azt a pénzösszeget, mely az egy százaléknak megfelel.

A kifizetésektől függetlenül azonban a legilletékesebb helyen, a pénzügyminisztériumban érdekes terv vetődött fel. A pénzügyminiszter ugyanis valószínűleg belátta, hogy a forgalmi adó jelenlegi formájában is keresztülvihető, illetve keresztülvitele esetén nem jár az az eredménnyel, amit eredetileg remélt elérni, azért a siker érdekében más megoldási módhoz folya-

modott, amit a kereskedők már elejétől fogva a legmelegebben ajánlottak, lévén ez az egyedüli helyes út, melyen a kérdés megoldható. Kumanudi ugyanis felhatalmazta Matity Koszta novisadi pénzügyigazgatót, hogy Novisadra hívja össze a vajdasági kereskedelmi és iparkamarákat és beszélje meg a megbízottakkal, hogy miképpen lehetne a forgalmi adót leghelyesebben módosítani. Az ülésen, melyen úgy a bánáti, mint a bácskai kamara képviseltette magát, Matity azt javasolta, hogy fogadják el azt a megoldást, hogy a Vajdaság területére kivetett adókontingenset maguk a kamarák hajtsák be, illetve osszák fel a kereskedők és iparosok között. A bánáti kamara kiküldötte a javaslatához való hozzájárulás előtt óvatosan érdeklődött afelől, hogy mennyi is az a bizonyos kontingens, amire ugyan határozatlan választ kapott, de megnyugtatták, hogy a felosztás az ország minden részére egyenlő arányban, igazságosan történik. A kiszivárgott hírek szerint a pénzügyminiszter leszállította az eredeti 400 millió dináros bevételi előirányzatot, 250 millióra, amiből 40 milliót akarnak a Vajdasággal megfizettetni.

Mivel az ülés határozata és a városi hirdetmény szövege ellenkezik egymással, felkerestük a helybeli kereskedelmi- és iparkamara vezetőit, akiknél érdeklődünk aziránt, hogy most voltaképpen, melyik szerint igazodjon az érdekelt fél.

A kereskedelmi- és iparkamaránál azt a felvilágosítást adták, hogy egyelőre még a városi rendelet a mérvadó és aszerint kell eljárni. A kamarákkal kötött egyezségfele még a pénzügyi bizottság előtt fekszik és csak a jóváhagyás után léphet életbe.

A város címére még egy másik rendelet is érkezett, melynek meglepő tartalma teljesen érthetetlen. Az utasítás úgy szól, hogy az 1920. évre hét hónap után, az 1921. évre pedig kilenc hónap után fizetendő be utólag a forgalmi adó. Mivel annakidején forgalmi adóról szó sem volt, valószínű, hogy az utasítás téves és valószínűleg hátralekös más adónemekre vonatkozik. Annál inkább érdemel hitelt ez a feltevés, mert az utasításhoz semmiféle magyarázó szöveget nem fűztek. A város vezetősége ezért egyelőre nem hajtja be ezt az adót és várakozó állápontra helyezkedik.

Jugoszláv ujságírók Lengyelországban. Beogradból jelentik: A lengyel kormány a külügyminisztériumhoz átiratot intézett, melyben kérte a kormányt, hogy jelöljön ki egy ujságíró csoportot, melynek tagjait Lengyelország vendégül látná a lengyel gazdasági és politikai élet tanulmányozására.

A Bröder és Fenyő szállító iroda Novisad, az előirt okmányok átadása ellenében beszerzi a felei és minden érdekelt részére a Narodna Banka erre kirendelt bizottságánál Novisadon a külföldi átutalásokhoz, valamint az elvámolásokhoz szükséges deviza-engedélyeket. Felvilágosítással készséggel szolgál a cég.

Uj könyvkiadóvállalat Osijeken. Frank Béla osijekai nyomdatulajdonos és könyvkereskedő „Frank-könyvtár” címen a „Milliók könyve” mintájára egy szerb nyelvű regénysorozat kiadását kezdte meg. Havonként egy-egy teljes regény fog megjelenni, amely az összes jugoszláviai könyvkereskedésekben kapható lesz. Az ára öt dinár. Az első kötet Szomaházy István horvát nyelvre fordított „Gépirókisasszony” című regényét tartalmazza és igen csinos külső kivitelben jelent meg. Az új vállalat már ezzel az első munkával is azt dokumentálja, hogy a háborús-irodalomtól megcsömörlött olvasóközönségnek tiszta

irodalmi, élvezetes olvasmányt nyújt és így vállalkozása mindenképpen rászolgált a támogatásra.

Átutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukvitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál** (Srpska Zadrúžna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Nemzetközi vásár Szovjetországban. Az európai kereskedelem egyik legjelentősebb eseménye az évenkénti nisszinovgorodi vásár volt. Bátran lehetett a lipesei Messe legerősebb konkurensének tekinteni. Természetesen a bolsevisták uralomra jutása után Nisszinovgorodban többé nem rendeztek vásárt. A külügyi népbiztosság azonban az idén a nagymultu vásárt fel akarja támasztani és a szervezéssel megbízott népbiztosok működésüket már meg is kezdték. A vásáron külföldi kereskedők is részt vesznek, árukra a szokásos vámot vetik ki, az el nem adott árukat azonban a visszaszállításnál nem vámolják el, hanem — miként varsói tudósítónk jelenti — a befizetett vámot is visszatérítik.

Vas-és fémtövényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. Telefonszám 329.

Betörtek világos nappal egy főutcai üzletbe.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 18.

Vakmerő betörés történt szombat délelben Beeskereken. A Fő-utca sarkán, a Bukovác-féle házban lévő özv. Klein Mórné lisztkereskedésébe eddig ismeretlen tettesek a déli szünet alatt betörtek és magukkal vitték a kézipénztár egész készpénzkészletét.

Az üzletet, szokás szerint maga a tulajdonos, özv. Klein Mórné zárta le pontosan déli 12 órakor. Az ajtóra a vasrollót nem huzták le, mert fel sem tételtek, hogy valaki világos nappal be merjen hatolni egy, a város legforgalmasabb helyén lévő üzletbe. Nagy volt azonban a meglepetés, amikor ebéd után, délután 2 óra tájban ki akarták zárni az üzletet s annak ajtaját nyitva találták. Rosszat sejtve rögtön bementek az üzletbe, ahol az árusító állvány fiókját félig kiharítottan, teljesen kifosztva találták. A fiókban tartották ugyanis a kézikasszát és csak akkor helyezték el a pénzt a vaskasszában, ha nagyobb összeg összegyűlt. Ez alkalommal véletlenül a szokásosnál nagyobb összeg volt a fiókban, mert nemcsak a szombat délelőtti, hanem a péntek délutáni bevételt is a kézipénztárban hagyták. Hogy mennyi volt az elemelt összeg, azt még nem állapította meg pontosan a tulajdonos. Hozzávetőleges számítás szerint több ezer dinárról van szó. Érdekes, hogy a betörő az üzletben lévő vaskasszához nem nyúlt hozzá és a nagymennyiségű különféle áru-készletet sem bántotta.

Az ajtón erőszak nyoma nem látható s így a tettes valószínűleg alkulesot használt.

A rendőrség özv. Klein Mórné feljelentésére megindította a nyomozást a vakmerő betörők kézrekerítésére.

Becskereki ujságírók— Kadima bohéme 3:3 (2:0)

Az Amatörök pályáján június tizenhetedikén, szombat délután nagyszámu közönség előtt mérkőzött a város válogatott együttese. Miután a bíró megfélekedett arról, hogy aranyérmét is magával kell vinnie, a kapuválasztást illetőleg a sorsuzást egy gyufaskatulyával döntötte el. A bíró sipjelzésére a csapatok felálltak és a játék nyomban megkezdődött. A labda eleinte veszedelmes közelségben kergetőzött az ujságírók kapuja körül, néhányszor a kapu szélén túl is röpült, de nem sikerült neki a kapun befurakodni. Nem is csuda. Ott állt Juhász Ferenc, a félelmetes kritikus. Hosszu, nyulánk alakja tiltó felkiáltójelként hatott a labdára. Juhász csipkedő maliciái, veszései messzeföldön híresek. A labda, majdnem fogadni mernék, nem akart vele kikezdeni és örült iramban menekült előre. Az ujságírók, akik a játékot eleinte tréfának vették, látva a Kadimisták komoly törekvését, maguk is hozzáálltak a lázasabb játékhoz és tekintve, hogy gyakorlati tudással és tréninggel egyáltalán nem rendelkeztek, kénytelenek voltak az elméleti tudásukat érvényesíteni és ezen az alapon sikerült is fényes eredményt kivívni, amennyiben az első félidőben tízperces hullámzó játék után kétszer egymásután belőtték a goalt a Kadimistáknak. Óriási tapssal honorálta a közönség az ujságíró csapat sikerét. Az eredmény egyúttal nagy meglepetést is keltett és egyúttal bizonyítékul szolgált arra, hogy az ujságíróknak mindenhez kell érteni. A siker érthetetlen volt annál is inkább, mert Eisler Andor, a Kadimisták ad hoc kapusát, a háta mögött álló Deutsch Zsigi állandóan szakavatott tanácsokkal látta el és kioktatta a kapusok munkájára.

A második félidő elején ismét egy goalt kaptak a Kadimisták. Az ujságírók a nagy dicsőségtől és eredménytől elbizakodva, most már a aszerint is játszottak, úgy hogy a Kadimisták az ujságírók örömmámorát kihasználva, rövid idő alatt három dugót adtak be nekik. Igaz ugyan, hogy a második dugó után a bíró lefújta a játékot. Krumenacker, az ujságírók hávédje már ki is lépett volt a játéktérről, de ez a csekélység egyáltalán nem zsenirozott senkit és a Kadimisták berugták a harmadik goalt is. Végeredményben tehát 3: az eredmény, ami nagyon is helyesnek mondható, tekintve, hogy barátságos mérkőzésről volt szó. Itt meg kell említeni, hogy a legujabb football-esapatok egy nagyszerű újítást mutattak be a footballjáték terén és ezt az újítást a hivatásos egyletek is meghonosíthatnák. Attól eltekintve, hogy nem tudnak játszani — először is az ellenséges hangulatnak nem volt se híre, se hamva. A játékosok nevetve, örömtől sugárzó arccal harcoltak egymás ellen. Nem estek sértő kiszólások, durva megrugások, vér nem folyt és senkinek sem törték ki se a kezét, se a lábát. De hogy is történhetett volna ilyesmi, amikor az egész játék a kedélyesség jegyében folyt le és amikor csupa ugynevezett jó fiu került össze a porondon. Kurländer Anti például az old Boy játékos klasszikus alakját mutatta be. Mint hávéd a játék alatt három „Regalia media” szivart szívott el és

amellett buzgón rugdosta a labdát, akár volt hozzá köze, akár nem. Hogy a Kadimisták gyors egymásutánban három goalt is kaptak, az Christián Jenő kitünő elméleti tudásának köszönhető.

Róma a leülésben és gurulásban ért el irigylésre méltó rekordot. Hatalmas domborulatai dacára is feltünő fűrgén hempergett a sárban, úgy hogy a dressén a játék végén hiába kerestünk fehér foltot. Igen kitünő formát mutatott Kelemen János, aki konzekventer elkerülte a feléje guruló labdát és amikor egyszer mégis a lába alá került, a saját csoportjának a kapuja felé rugta. Erős a gyanu, hogy valamilyen titkos szerződés a Kadimistákhoz köti. Feltünő és a nemes Don Quichottera emlékeztető alak volt Himmelsbach lengő és lobogó vörös hajával, szakállával. Félelmetesen száguldott keresztül a pályán de — a labdát a rugásnál még véletlenül sem találta el. Melléje sorolható, alakra és festői kinézésre méltó párja volt Krausz, aki még valamivel vékonyabb és magasabb mint Himmelsbach. Salgó siránkozva panaszkodott, hogy egyetlen egyszer sem jutott annyira közel a labdához, hogy megrughatta volna. Feltünést keltettek Kaufmann és Révész old Boyok, akik fűrgeségükkel a fiatalokon is tultettek. Ugy látszott, hogy a Kadima-csapat szemefénye Halász lehetett, mert a társai egyre csak az ő nevét kiáltották, őt biztatták. Áront, — nem tudni miért — „Fred” névvel sarkalták a játékban. Wilhelm, a Kadimisták kitünő hávédje és gollőrije nagyon elbuslakodott azon, hogy csak három goalt adtak le az ujságíróknak. Ő tizről álmodozott. Roknies, a „Bockaló” szerkesztője nem tagadta meg vicclapszerkesztői voltát. Hogy a Kadimisták ne rughassanak büntető goalt, egyszerűen ráült a labdára és csak hosszas kérésre ment le róla. A Markovics-fiuk a testvéri szeretetből fakadó együttérzéssel válllvetve dolgoztak a jó ügy érdekében. Glücksman és Flesch kitartó csatároknak bizonyultak. Nem hagyható dicséret nélkül Rues, aki wianer dialektusban görgette a labdát és fűrgei lábaival sokban járult hozzá a goalok adásához és elhárításához. Különösen ki kell emelni Krumenackert, aki bámulatos ügyességgel óriási távolságra rugta el a labdát a kapu tájékaról. Czvejanov festőművészi alapon színtelket rugott néha a játékosok testére, néha a labdára, ahogy jött.

A legkifogástalanabb működést teljesítették dr. Hesslein és Somfai tacsbirók. Zászlólengetéssel riasztották vissza a határon tulra törő labdát.

Pártatlan és végtelen jó bíró volt Treisz, aki ha akár a közönség, akár a játékosok sorából szólította valaki, hogy fűtüljön le valamit, mindig a legnagyobb készséggel tett eleget a kívánságnak. Pártatlanságának látható jelét pedig akkor adta, amikor egyizben az ujságírók kapujától sajátlábilag elrugta a labdát.

A közönség szórakoztatásáról gondoskodott a szünetekben a vasutaszenekar, amelyik Uhlas kar-mester vezénylete alatt nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a közönség igazán jól érezte magát és kellemesen töltötte el az időt a játéktéren.

A match tiszta jóvedelmét az ujságírók és a Kadima csoportja az árvaháznak adta.

Németország fizet.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jun. 18.

Németország megfizette a június 15-ikén esedékes ötven millió arany-márkát.

A két kibukott.

— Sztérényi és Ruppert. —

Irta: Pályi Ede dr.

Budapest, jun. közepén.

Budapesten tudvalevőleg kibuktak Sztérényi József és Ruppert Rezső. Sztérényinek nincs is több kilátása, Ruppert pedig pótválasztásra kerül ugyan Devecseren egy Andrassy-pártival, de nem valószínű, hogy megkapja a mandátumot (Ruppert időközben győzött Devecserben. A szerk.) és így kimarad a nemzetgyűlésből, a régi nemzetgyűlés közgazdasági gondolkodásának egyetlen képviselője is kimarad, a régi nemzetgyűlésnek szabadelvűség tekintetében legemelkedettebb lelkű férfja.

Nem tudom elfeledni Sztérényi beszédét 1915-ben, amikor rámutatott, hogy a politikai határozatlanság miként kezdeményezte a drágaságot és nélkülözést, elmondotta, hogy 1914 augusztus 4-én Németország szabaddá tette határait mindenféle élelmiszer és nyersanyag számára, ellenben mi zárva tartottuk határainkat Románia felé, hogy az Isten szerelmére be ne hozzanak onnan húst vagy buzát. Így történt, hogy Brassóban naponta látunk elvonulni vasuti szerelvényeket Németország felé, tele élőállatokkal és buzával. Jól leplombálva, nehogy egy buzaszem is kihulljon belőle, vagy egy ökor is kiszabaduljon hozzánk. Mi zárva tartottuk határainkat mindaddig, amíg Románia maga el nem tiltotta a saját exportját. Sztérényivel kimaradt a parlamentből az egyetlen ember, ki gazdasági bírálatot tudott volna mondani a kormányzatról, ha ugyan nem akad helyébe, aki a közjog és közszabadság elleni bűnök, atrocitások és panamak számára elég erős ostorozó lesz.

Ruppert Rezső viszont az egyetlen ember, akinek szabadelvűsége minden kritikán felül áll. A veszprémi káptalani ügyész vallásos katolikus ember, aki minden érdeke ellenére vette kezébe a liberálizmus zászlóját. A kigazdapárt az igazságügyminiszteri államtitkarságot ajánlotta fel neki és ő akkor ugrott ki a liberálisnak indult kigazdapártból, amikor az frontot változtatott. A legnagyobb erkölcsi bátorságu ember, akit valaha láttam.

Most két éve, éppen ilyen időtáiban, egyszer este, naplemente felé, mikor még világos, a Lánchidtól a Dohány-utcáig mentem vele s nem láttam az egész utcán, beleértve a Károly-körutat is, 3-4 embert, se keresztényt, se zsidót. És ebben a korszakban egyetlen ember napról-napra felállott a nemzetgyűlésen és dörgött a felelőtlen elemek ellen. Minden igazságtalanság ellen kirántotta igazságérzetének kardját és belehasított a nemzetgyűlés lelkiismeretébe.

És mit gondolsz ártatlan olvasó, hogy kik buktatták meg ezt a férfit? Megmondom, de ne áruld el, hogy tudod a titkot. A zsidók, a pesti gazdag zsidók! Én már rég megmondottam Ruppertnek, hogy vigyázz, ne exponáld magad a zsidóknak még az igazságért sem,

mert meglátod, hogy még mi ketten fogunk csinálni egy antiszemita-pártot, de egészséges antiszemita-pártot, a keresztény és zsidó Mammon bálványimádása ellen. Ez az antiszemita-párt azokat a materialista bűnöket üldözné, amelyekben az antiszemita rendszer korrupciója és panamája éppen úgy tombol, sőt még jobban, mint tombolt benne a régi liberális rendszer kereszténye és zsidója egyaránt. A mi antiszemitizmusunk a családi erkölcsön és az ó-testamentumon alapul, az övék összepaktál és együtt dicséri zsidó és keresztény az ő istenüket, a pénz istenét. Ezek a mammonista zsidók buktatták meg az igazi kereszténység főpapját, minthogy a gyárosok és bankárok két pártot is szerveztek Sztérényi és Ruppert ellen.

A nemzeti polgári pártot, az egyseges, zsidómentes kormánypárti vendéglőnek ezt a sötét kimérését és a gazdaságpolitikai pártot, mely az Andrassy-párti Friedrich koresmának volt a sötéte. Ez a két mesterkedésre szánt pártalakítás arra való volt, hogy széttepje Sztérényi és Ruppert szavazóinak sorát, de azért elhitették, hogy a mi antiszemita-pártunk a mammonista polgárok, keresztények és zsidók ellen meg fog alakulni.

Ruppert igazi kereszténysége kegyeret fog hajítani azokra, akik őt kövel dobálták meg.

Sport

Athletika.

Stockholm—Wien = 9:2. Amint előrelátható volt, a két város közötti mérkőzés a svédek hatalmas fölényű győzelmével végződött. Szegény wieniek még messze vannak attól, hogy egy tizenegy számos küzdelemben a győzelemnek vagy az eldöntetlennek csak halvány reményével is felvehessék a harcot a svédekkel. Két pontjukat úgy szerezték, hogy a magasugrásban nem indultak a svédek (páran Budapestről egyenesen hazamentek) s a távolugrásban Petersen, az antwerpeni olimpikon training és verseny hiányában vereséget szenvedett.

Részletes eredmények:

100 m. 1. Engdahl 11 mp., 2. Schedl (W.)

400 m. 1. Engdahl 49.4 mp., 2. Cassinone (W.) 50.4.

800 m. 1. Sundblad 1:59.4, 2. Ahlstrand.

1500 m. 1. Lundgren 4:03.9, 2. Friebe (Grätz).

5000 m. 1. Mattson 15:51, 2. Fröjd 15:57.4

Magasugrás. 1. Haselsteiner (W.) 182 cm. (rekord), 2. Rozucha (W.) 165 cm. Svédnek nem indultak.

Távolugrás. 1. Egger (W.) 700 cm., 2. Petersen 697 cm

Diszkosz. 1. Zallhagen 40.44 m., 2. Lüning 38.73. A wieniek 35-öt dobtak.

Súlydobás. 1. Sundström 12.38, 2. Lüning 11.50 m.

110 m. gát. 1. Christierson 15.5 mp., 2. Weibheim (W.) 16 mp.

100-200-300-400 m. staféta. 1. Stockholm (Johanson, Christierson, Sunblad, Engdahl) 1:59.5 p.

Vasárnap Budapestén a következő nagyobb események zajlottak le: A budapesti nagy regatta. MAC orsz. uszóversenye (Kenyery, Turnovszky, Brezlmayer találkozására 100 méteren). MTK nemzetközi athl. versenye. Kerületi atsl. bajnokságok. Eredmények a köv. számban.

A „Torontál” hadifogoly postája.

Wieni szerkesztőségünk díjtalanul áll olvasóink rendelkezésére. Megkeresésekre csak a rovatban válaszol. Wiener szerkesztőségünk címe: Wien, Köstlergasse 4.)

A tuszok hazatérése.

A budapesti külügyminisztérium hadifogoly osztálya a következőket közli: Most az ötödik, utolsóelőtti tuszszállítmány kicserélése van soron. Az ezek ellenében Szovjetországba kivándorló cserekomunisták már szintén készen állnak az elszállításra és mielőtt rigai kiküldöttünk, Jungert dr. osztálytanácsos az oroszokkal megegyezett a Rigában való kicserélés napjáról, ezeket utnak indítjuk. Ezután már csak egy csereszállítmányt tervezünk, amelynek kicserélése előreláthatóan július közepe táján fog megkezdődni.

Az orosz szovjetkormány felkérésünkre már intézkedett, hogy Szovjetország egész területén hirdessék ki, hogy július 1-ére valamennyi hazatérni kívánó hadifogoly gyülekezzen Moszkvába.

Ezzel a szállítmánnyal kell tehát visszakapni valamennyi Oroszország területén még elszórtan visszamaradt tuszokat és azokat a hadifoglyokat, akik a szállítmány utnak indulásáig Moszkvába érkeznek. E szállítmány ellenében ki fogjuk adni az összes, még kezeink közt maradt és kivándorolni akaró cserekomunistákat. Az ötödik kommunista-szállítmányt, amelyben Kéri Pál is benne van, már május 11-én utnak kellett volna indítani, mintán erre nézve az oroszokkal hosszas tárgyalások után végrejött a megegyezés. Az elindítást azonban az utolsó időben el kellett halasztani, mert az oroszok váratlanul újabb, a megkötött rigai egyezmény kereteit túllépő követelésekkel állottak elő és a kommunista kicseréléssel összefüggésben nem álló kifogásokat támasztottak. Az orosz szovjetkormányt erre az alig méltányolható eljárásra alkalmassint az oroszországi magyar kommunisták befolyása készítette, akik érthetően hatalmi kérdést esinálnak abból, hogy a tusz-kicserélést megihusítsák vagy legalább is lehetőleg késleltessék. A szerződésnek az oroszok részéről be nem tartása esetére megfelelő megtorló intézkedésekhez a magyar kormány csak a kényszerűség esetén folyamodna. Erre nézve máris ismételt megbeszélések folytak illetékes ténnyezők között. Indokoltan nem is lehetne a magyar kormányt kárhoztatni, ha végső esetben tuszainak elvesztését azok az egyébként is bűnhődésre rászorult egyének torolná meg, akiknek sorsát az oroszországi, főként magyar kommunisták szívükön viselik. Erre azonban, reméljük, nem fog sor kerülni. Rigai kiküldöttünket azonban utasítottuk, hogy máris közölje az orosz megbízottakkal, hogy amennyiben az oroszok a csereakciót tovább huzzák, mindenekelőtt a legutóbb kilátásba helyezett engedmények alól tekintjük magunkat feloldottnak és szabad kezet tartunk magunknak fenn az ezáltal érintettek ellenében az igazságszolgáltatásnak szabad folyást engedni.

Üzenetek.

Behr Franciska (Vrsac). A kicserelő bizottság kérése alapján férje után a nyomozást Oroszországban megindította.

Popovics Jánosné (Beregszász). Első levelét tényleg megkaptuk, intézkedtünk, hogy férje után a nyomozás meginduljon és azóta a bizottság tényleg meg is indította a kutatást férje után. Mi ezt válaszukban tényleg közöltük Önnek, azonban ismerőseink azon közlése, hogy mi közelebbi adatokat is közöltünk férjéről — sajnos — nem felel meg a valóságnak. A kutatás folyik, de eddig közelebbi adatokat férjéről nem kaptunk.

Szerkesztésért felelős Juhász Ferenc

Polgármesteri hivatal Veliki Bečkerek.

1972—1922. szám. 3093

Szén- és fabeszerzés.

Veliki Bečkerek város részére szükséges 250 öl fa és 10.000 q szénre, melynek kalóriája 5000—6000, ha kisebb kalóriájú, akkor 15.000 métermázsára, az árlejtés kiiratik.

Mindazok, akik az árajánlat 10%-át készpénzben vagy értékpapírban letétbe helyezik a városi pénztárnál, részt vehetnek az árlejtésben.

A feltételek a városi számvevőségél megtekinthetők, írásbeli kérelemre pedig postán küldetnek meg. Az árajánlatok 20 dináros okmánybélyeggel látandók el.

Az árlejtés folyó évi július 10-én fog megtartatni, mely napig az ajánlatok zárt borítékban a polgármesteri hivatalnál adandók át.

A megbízást kapó az összes belyegköltéseket viseli és köteles a városi nyugdíjalap javára az egész összegnek 1%-át befizetni.

Alexity s. k., polgármester.

Önkéntes árverés.

Özv. Draxler Ferencné veliki-kikindai gazdaságában (Ferencmajorban) 1922. évi június hó 25-én reggel 8 órakor önkéntes árverés utján a következő saját nevelésű és tenyésztésű csikók kerülnek eladásra:

- 1 drb 6 éves mén.
- 1 drb 2 éves mén.
- 1 drb 3 éves paripa.
- 1 drb 3 éves kanca.
- 2 drb 2 éves paripa.
- 2 drb 2 éves kanca.
- 4 drb 1/4 éves kanca.
- 5 drb 1/4 éves paripa.

1018

Vidékiek kéretnek kocsigényüket a városból a majorba és vissza előzetesen Szöllőssy Béla gazd. intézőnél Velika Kikinda bejelentni.

180 m² öl üres telek

Korona-utca 2881. szám alatt eladó!

Bővebbet Ubavity Militityeva u. 5.

Két helybeli fiu tanoncnak felvétetik

Goldschmidt Lipót cégnél Veliki Bečkerek, confectio-üzlet.

Meghívó.

A bácskai és torontál-temesi kéményseprő egyesületek folyó évi június hó 29-én délelőtt 9 óra a Bécskeréki Munkásotthonba (Deák Ferenc utca 8.)

rendkívüli közös közgyűlést

hivnak egybe.

Felhívjuk ugy a Bácska, valamint Torontál-Temes összes kéményseprőt, ugy mestert mint segédet, hogy ezen történelmi hivatásu közgyűlésen okvetlen jelenjenek meg.

Napirend:

1. A vezetőségek jelentése.
2. Mindkét egyesület pénztári jelentése.
3. Állásfoglalás a két egyesület egyesítése tárgyában és a központ kijelölése.
4. Az eddigi vezetőségek felmentése.
5. Központi és csoportvezetőség választása.
6. Az egyesület programjának ismertetése.
7. Az általános tarifatervezet és a segédek fizetésének megvitatása.
8. Tüzrendészeti szabályrendelet ismertetése és annak a miniszteriumba való felterjesztése.
9. Indítványok és interpellációk.

Szaktársak, amint látják napirendünk fontos kérdéseit, tartsa minden egyes mester, valamint segéd kötelességének, hogy ezen gyűlésen pontosan megjelenjen, mert ezen gyűlésen dől el iparunk és megélhetésünk jövője.

Szaktársi üdvözléssel

A kéményseprő egyesületek vezetőségei.

1027

Nagymennyiségű 837 táblaüveg

érkezett — Legjobb minőség. Eladás nagyban és kicsinyben. Legelőbb napiárak.

Ivanitza Ferdinánd Károly üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedése Veliki Bečkerek, Kralja Alexandrova utca.

MÉSZ! Ajánlom saját égetésű, fával égetett hófehér meszemet, franko bármely állomásra szállítva.

851 DONAUER JENŐ, STARA KANIZSA. Telefon 8.

Gyógytár eladó.

Néhai Barakovics Lajos tulajdonát képezett Srbobran nagyközség főterén álló realjogu 1020

gyógytárát

és a gyógytárt magában foglaló uri lakházat az örökösöknek alulirott képviselői szabad kézből eladják. Tudakozódni lehet alulirott ügyvédeknel. Srbobran község lakosságának száma a 18000 meghaladja

Dr. Galambos Pál ügyvéd, St. Becej, Dr. Pavlovics Momir ügyvéd, Srbobran, mint Barakovics Edit és özv. Lengyel Vilmosné jogi képviselői.

Egy ebédlő- és egy

hálószoba (barokk) több más butor, háztartási cikk eladó.

1030 Petrogradska u. 413.

Keresek

azonnali beköltözésre egy

butorozott szobát.

Megkeresések a „Torontál” kiadóhivatalához intézendők. — 982

Házeladás.

Pupinova (Árpád) u. 17. sz. ház (gazdálkodóknak különösen alkalmas, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel, istálló, két nagy magazin, kert, baromfiudvar stb. vel szabad kézből azonnal eladó! - 981 Bővebbet: Ferenczy János cipészüzletében V. Bečkerek, Alexandrova Fő u.

Cipész

szabászi állást

keres.

1033

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Bárki kívánságára

utánvétellel azonnal szállítok vasuton vagy postán u. m.:

gróer-, óvári-, trapista- és csemege-sajtokat

a legelőbb árban, saját telepeimen általam előállítva, mely árért, ugy minőségéért, mint tartósságáért felelősséget vállalok.

Tóth János

vaj- és sajtmester sajtgyára ČESTELEK, SHS. 1084

Eladó

6 1/2 vagon elsőrendű

bognárfa

1031

Megtekinthető: Dungyerszki sörgyárában Veliki Bečkerek

VRSAC és vidéken HIRDETESEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 938

GRÓB JENŐ

hirlap hirdetési iroda, VRSAC.

Kiadja Pleitz Fer. Pál